

Vergaderjaar 2018–2019

22 660

Conferentie van commissies voor Europese aangelegenheden uit de parlementen van de lidstaten van de EU en van een delegatie uit het Europees Parlement

AW/ nr. 71

VERSLAG

Vastgesteld 22 januari 2019

Van zondag 18 tot en met dinsdag 20 november 2018 vond te Wenen, Oostenrijk, de LX plenaire conferentie van commissies voor Europese aangelegenheden uit de nationale parlementen van de lidstaten van de Europese Unie en van een delegatie uit het Europees Parlement, hierna aangeduid als plenaire COSAC, plaats.

Naast de genoemde delegaties namen ook delegaties van de nationale parlementen van de kandidaat-lidstaten van de Europese Unie deel als waarnemer, evenals delegaties van de Raad van de Europese Unie en van de Europese Commissie.

De Nederlandse delegatie naar deze conferentie bestond uit de voorzitters van de commissies voor Europese Zaken van respectievelijk de Eerste en Tweede Kamer, **Bastiaan van Apeldoorn** (SP) en **Foort van Oosten** (VVD), als delegatieleiders. De delegatie namens de commissie Europese Zaken in de Tweede Kamer bestond naast de delegatieleider uit de leden **Anne Mulder** (VVD), **Pieter Omtzigt** (CDA), **Renske Leijten** (SP) en **Martin van Rooijen** (50PLUS).

De ambtelijke begeleiding bestond uit Van den Driessche (Eerste Kamer), Timmer (Parlementair Vertegenwoordiger van de Staten-Generaal in Brussel) en Buisman (Tweede Kamer). De delegatie brengt als volgt verslag uit:

En marge van de conferentie

Op zondag 18 november 2018 ontving de delegatie een technische briefing van Marco Hennis, Nederlands ambassadeur te Wenen tezamen met andere medewerkers van de Nederlandse ambassade in Oostenrijk. Naast een toelichting op de politieke, economische en historische ontwikkelingen is eveneens gesproken over de actuele politieke situatie met betrekking tot de Brexit, alsmede over de stand van zaken van de onderhandelingen in het kader van het Meerjarig Financieel Kader 2021–2027.

Welkomstwoorden, procedurele zaken en sessie I: resultaten Oostenrijks EU-Voorzitterschap

Alle delegaties werden op maandagochtend 19 november 2018 welkom geheten door Wolfgang Sobotka, de Oostenrijkse Voorzitter van de *Nationalrat*, het Oostenrijks lagerhuis en Reinhold Lopatka, voorzitter van de commissie Europese Zaken in het Oostenrijks parlement. Een speciaal welkom was gericht aan alle nieuwe voorzitters van de commissies Europese Zaken in de parlementen, waaronder aan de nieuwe voorzitter van de commissie Europese Zaken in de Tweede Kamer, **Foort van Oosten**.

Qua procedurele zaken was er de afmelding van spreker Michel Barnier, hoofdonderhandelaar namens de Europese Unie inzake de uittreding van het Verenigd Koninkrijk, die door het gesloten terugtrekkingsakkoord en politieke verklaring tussen het Verenigd Koninkrijk en de Europese Unie bij de ingelaste Raad Algemene Zaken, ingepland op 19 november, aanwezig diende te zijn en derhalve niet kon spreken bij de LX plenaire COSAC.

Kenneth Curmi van het COSAC-secretariaat presenteerde het 30^e halfjaarlijks rapport van de COSAC met daarin aandacht voor drie onderwerpen; ten eerste hoe burgers te betrekken bij besluitvorming in de nationale parlementen. Hierbij werd expliciet het onderwerp van transparantie van besluitvorming genoemd. Ten tweede het klimaatbeleid en ten derde hoe het onderwerp «Brexit» wordt behandeld in de nationale parlementen.

Tevens werd in het procedurele gedeelte de vooraf gestuurde brief namens de Staten-Generaal en het Deense parlement inzake transparantie van Europese besluitvorming aan de agenda toegevoegd en nodigde **Foort van Oosten** alle aanwezige delegaties uit om ook aanwezig te zijn op 12 december 2018 bij de speciale nevensessie over het klimaat die het BeNeLux-parlement tijdens de aankomende Klimaattop in Katowice (3–15 december 2018) organiseert.

Na het procedurele gedeelte ging Staatssecretaris Edtstadler van het Oostenrijks federaal Ministerie van Binnenlandse Zaken in op een aantal specifieke dossiers die voorlagen tijdens het Oostenrijks EU-voorzitterschap, zoals Brexit, migratie en de westelijke Balkan. Hierbij werd ook gerefereerd aan de informele Europese Raad die het Oostenrijks EU-Voorzitterschap op 20 september 2018 organiseerde in Salzburg over interne veiligheid, migratie en Brexit. In het daarop volgende debat gingen de delegaties in debat, waarbij ook over de onderhandelingen over het Meerjarig Financieel Kader.

Sessie II: Brexit; stand van zaken

In het panel over de Brexit namen, wegens de verhindering van Michel Barnier, Danuta Hübner, Voorzitter van de constitutionele commissie in het Europees Parlement (AFCO), Sir William Cash, Voorzitter van de commissie Europese Zaken in het Britse *House of Commons* en Lord Timothy Boswell of Aynho, Voorzitter van de commissie Europese Zaken in het Britse *House of Lords* plaats.

Danuta Hübner onderstreepte het belang van een eensgezinde Europese Unie, zowel binnen de Europese instellingen als binnen de groep EU-lidstaten. Belangrijk hierbij was ook de openheid en transparantie van de onderhandelingen over de Brexit. Volgens Danuta Hübner zijn het voorgestelde terugtrekkingsakkoord en de politieke verklaring noodza-

kelijk om disrupties te voorkomen en op die manier te zorgen voor een ordentelijke Brexit.

Sir William Cash bracht in het debat in dat hij verwachtte dat het Britse lagerhuis niet akkoord zou gaan met het voorgestelde terugtrekkingsakkoord. Hijzelf steunt het terugtrekkingsakkoord in deze vorm ook niet. Tevens maakte Sir William Cash duidelijk dat hij tegen een verlenging van de transitieperiode was en dat het Verenigd Koninkrijk geen tweede referendum over het lidmaatschap van de Europese Unie zou organiseren. Het lot van de Britse premier Theresa May is volgens hem een interne aangelegenheid van de Britse politiek waar in COSAC-verband niets over te zeggen valt. Wel hoopt Sir William Cash op een goede relatie na de Brexit met de Europese verbanden, zoals de COSAC.

Lord Timothy Boswell of Aynho begon zijn betoog met de opmerking dat het Verenigd Koninkrijk verdeelder was dan ooit en dat in de huidige politieke situatie het lastig is om te bepalen wat de juiste manier voorwaarts is. Hij pleitte voor een drietal zaken: ten eerste bewustwording over de historie van het lidmaatschap van het Verenigd Koninkrijk in de Unie, ten tweede voor geduld en mogelijke flexibiliteit met het Verenigd Koninkrijk in de onderhandelingen en ten derde een *no deal* Brexit zien te voorkomen.

In het debat dat volgde bracht **Pieter Omtzigt** in dat hij de Brexit betreurde. Hij maakte duidelijk dat Nederland zich zo goed mogelijk probeert voor te bereiden op de gevolgen. Hij verwelkomde de transparantie van de Brexit-onderhandelingen. **Bastiaan Van Apeldoorn** merkte in het debat op dat het verlaten van de EU voor het VK slechter zou kunnen uitpakken dan voorheen gedacht, omdat nu blijkt dat bestaande afspraken zonder beïnvloedingsmogelijkheden moeten worden overgenomen. Hij vroeg het panel of in dat perspectief het niet wijs is om de EU van binnenuit te hervormen en om, mede in het kader van het subsidiariteitsbeginsel, na te denken over de vergaande impact van de regels van de eengemaakte markt op de burgers in de lidstaten.

Sessie III: Klimaatbeleid en de Energie-Unie

In de sessie over Klimaatbeleid en de Energie-Unie kreeg Maroš Šefčovič, viceVoorzitter van de Europese Commissie en belast met het dossier van de Energie-Unie, als eerste het woord.

ViceVoorzitter Šefčovič begon met het benoemen van de ontwikkelingen met betrekking tot de ontwikkeling van de duurzame energie bronnen. Hierbij noemde hij expliciet het *Clean Energy Package*, een pakket om zowel klimaat als energie doelen te halen. Hierbij benadrukte Šefčovič dat dit vraagt om concrete nationale strategieën, vooral op de terreinen van hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiëntie. Op deze terreinen maakte viceVoorzitter Šefčovič positieve opmerkingen over de ambitieuze doelen die sommige EU-lidstaten en het Europees Parlement zichzelf gesteld hebben.

Aansluitend kreeg Monika Langthaler, directeur van de R20 Oostenrijkse *World Summit* het woord. Deze top focust op de toegang tot energie, klimaatverandering en de vervuiling van steden. In haar verhaal speelde vooral de groeiende energiebehoefte van wereldwijde bevolking een grote rol. Hoe zorgen we ervoor dat in deze behoefte voorzien wordt maar dat dit tegelijkertijd leidt tot een verhoging van de CO₂-emissies, was de centrale vraag van haar betoog.

COSAC-Bijeenkomst van de commissievoorzitters

Op maandagmiddag 19 november 2018 vond tevens de bijeenkomst van de commissievoorzitters plaats ter bespreking van de conceptteksten voor de conclusies en contributies van de LX plenaire COSAC. Namens de Nederlandse delegatie nam **Pieter Omtzigt** deel. Verschillende amendementen van de delegaties zijn besproken. In de contributies is op voorstel van de Nederlandse delegatie een amendement aangenomen dat pleit voor de uitbreiding van de acht-wekentermijn voor subsidiariteitstoetsen en de mogelijkheid voor parlementen om zich uit te spreken over de proportionaliteit en wettelijke basis van EU-voorstellen. Dit amendement gaf tevens aan dat bepaalde wijzigingen die voorgesteld zijn in het rapport van de Task Force inzake subsidiariteit en proportionaliteit ook zonder Verdragswijziging bereikt kunnen worden (paragraaf 6.5 contributies). Daarnaast is op voorstel van de Deense delegatie, met steun van de Nederlandse delegatie, een amendement ingediend inzake transparantie en dit amendement is ook aangenomen (paragraaf 6.6 contributies).

Sessie IV: Een transparante Europese Unie dichterbij de burgers in het licht van de aankomende verkiezingen voor het Europees Parlement

Dinsdag 20 november, de tweede dag van de plenaire COSAC, stond in het teken van de sessie over transparantie. In het panel namen Josef Moser, Oostenrijks Minister van Constitutionele Zaken, en Mairead McGuinness, Eerste vicevoorzitter van het Europees Parlement deel. Josef Moser legde in zijn bijdrage de nadruk op de gedeelde waarden van de Europese Unie, voortvloeiend uit artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie. Hij gaf ook een terugkoppeling van de conferentie inzake subsidiariteit die het Oostenrijks EU-voorzitterschap op 15 en 16 november 2018 organiseerde in Bregenz. Mairead McGuinness benadrukte in haar speech dat het begrip «vertrouwen» centraal staat in de discussie over hoe de Europese Unie dichterbij de burgers te brengen. In haar visie moet Europees beleid zichtbaarder en toegankelijker worden voor burgers en dat kan alleen als lidstaten meer openheid daarover geven. Zij wees op het feit dat dankzij de uittreding van het Verenigd Koninkrijk er een discussie op gang is gekomen in de lidstaten over de voordelen van het lidmaatschap van de Europese Unie.

In het aansluitende debat nam eerst **Pieter Omtzigt** het woord om namens het Deense parlement en de Eerste en Tweede Kamer een stand van zaken te geven inzake het initiatief om de Europese besluitvorming transparanter te maken. Hij haalde hierbij ook de conclusies van de Europese Ombudsman aan over de *maladministration* van de Raad door het intransparante karakter van de besluitvorming in de Raad. Ook riep hij andere delegaties op om deel te nemen aan het transparantie-initiatief. Met succes, want tijdens de plenaire COSAC sloten de delegaties van de parlementen in Ierland, Malta, Tsjechië, Polen, Zweden, Finland en Italië zich bij het Nederlands/Deense initiatief aan.

Naast transparantie in de Europese besluitvorming werd in het debat «subsidiariteit» vaak aangehaald als principe om de Europese Unie dichterbij de burgers te brengen. Nationale parlementen spelen hierbij een belangrijke rol, zoals de voorzitter van de Franse commissie Europese Zaken, Jean Bizet, naar voren bracht. Deze gedachte werd gedeeld door diverse delegaties.

Met betrekking tot de Europese verkiezingen in mei 2019 bracht **Renske Leijten** in dat burgers in de lidstaten zelf de macht hebben om de regeringsleiders van die landen te controleren. Zij kennen de lokale

gebruiken en cultuur. Helaas zijn de opkomstcijfers laag voor de verkiezingen van het Europees Parlement. Nationale parlementariërs moeten daarom uitleggen waar de Europese Unie voor staat. Dat is ook de link met het transparantie-initiatief, omdat het kenbaar moet zijn wat er op Europees niveau besloten wordt.

Vaststelling van de contributies en conclusies van de LX COSAC

De ontwerpcontributies en -conclusies¹, zoals voorgesteld door de vergadering van de COSAC-commissievoorzitters op maandag 19 november, werden zonder discussie door de plenaire vergadering aangenomen. Daarmee werd de plenaire vergadering gesloten.

Namens de delegatie,

De voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken van de Eerste Kamer,
Van Apeldoorn

De voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken van de Tweede Kamer,
Van Oosten

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl